

Ny i slægtsforskning?

Hjælp til at komme godt i gang

Indhold

Velkommen til en fantastisk hobby	3
Kirkebøger	4
Kirkebøgernes indhold	4
Kirkebøger før 1814	5
Hvor finder du kirkebøgerne?	6
Rigsarkivet	6
Sall Data	7
Danish Family Search	7
DS-Arkivalielister	8
Dødsregistret	8
Navne	9
Gotisk skrift	9
Folketællinger	10
Søgning i folketællingerne	11
Steder, datoer, ord	13
Søgning på nettet	14
Vær kritisk	15
Videre med din forskning	16
Billeder af anerne og deres steder	16
DS-Wiki	17
Hent hjælp på nettet	17
Facebook	18
Slægtsforskning med DNA	19
Slægtsprogrammer	20
Danskernes Historie Online	21
Gode bøger for slægtsforskere	22
Hvem står bag dette hæfte?	23
Gode links	24

Velkommen til en fantastisk hobby

Da du sidder med dette hæfte i hænderne, har du formentlig allerede snuset til slægtsforskningen eller i hvert fald tænkt over, om det kunne være noget for dig? Måske har du en helt speciel historie i familien, en greve eller en spanier blandt anerne? Eller du har en farfar, som du helt har tabt sporet af? Eller du har set, hvor meget din nabo går op i sin forskning, så hvorfor ikke dig?

Slægtsforskning er blevet en folkedille, og det er der klare årsager til. Det er spændende at gå på jagt efter sine aner, for man ved aldrig, hvad man finder frem til, og denne jagt er i vore dage rimelig nem, da mange af de kilder, hvor du skal finde dine oplysninger, ligger frit tilgængelige på nettet, lige til at gå i gang med.

Desuden kan slægtsforskning dyrkes på forskellige måder, afhængig af hvad der interesserer dig mest. Du kan grave dig tilbage i tiden i sporet på dine bedste-, olde- og tipoldeforældre og søge så langt tilbage, som du kan komme. Det, der kommer ud af denne forskning, kaldes en anetavle (en grafisk anetavle følger med dette hæfte som indstik). Eller du kan vælge at tage udgangspunkt i fx dine oldeforældre og finde frem til alle deres efterkommere, og måske kommer du i kontakt med grand-grand-fætre og -kusiner, der kan være spredt over hele kloden; det kaldes en efterslægtstavle. Du kan gå efter at få så mange navne som muligt på plads i dit slægtstræ, eller du kan lægge vægt på at få 'kød på slægten', altså finde gode historier eller få viden om, hvordan folk levede før i tiden. Ingen af de forskellige måder at dyrke slægtsforskning på er bedre eller finere end de andre. Alle byder de på deres glæder og udfordringer, og vær ikke skræmt over, at det ikke alt sammen kommer flydende til dig. Det er netop udfordringerne, der er med til at gøre slægtsforskningen så eminent fængende. Du kommer på en livslang skattejagt, hvis du bliver bidt af bacillen!

Du kan som nævnt finde mange vigtige kilder på nettet, og i dag er det først og fremmest foran skærmen, du laver din slægtsforskning. Men glem ikke noget uhyre vigtigt: Opsøg de gamle i din familie og pump dem for alle de oplysninger og gode historier, de gemmer på. Hvis dine forældre er døde, så prøv med en farbror eller moster, men gør noget ved det. Pludselig er det for sent, og for mange af os er realiteten desværre, at vi først er blevet grebet af interessen, når vi er nået op i årene, og der ikke er mange ældre tilbage i familien. Den viden, som de gamle ligger inde med, kan ikke findes i de traditionelle kilder, og hvis ingen har skrevet den ned, er denne viden tabt.

Husk dog at tage alle historierne med et lille - eller større - gran salt; de er set fra fortællerens særlige vinkel, og måske har hukommelsen spillet et puds, eller fortælleren har ønsket at pynte på en historie og dække over en pinlig sag. Giv historierne et realitetstjek, så vidt det er muligt.

Pas godt på papirer som dåbsattester, pas og eksamenspapirer, der indeholder gode informationer, samt ikke mindst billeder. Sørg for at få navn på personerne, mens tid er.

Kirkebøger

Slægtsforskernes allervigtigste kilde er kirkebøgerne; det er fra dem, du henter selve grundstammen i forskningen. I kirkebøgerne finder du de basale oplysninger om dine familiedemedlemmer: Hvornår de er født (døbt), konfirmeret og gift, hvornår de har fået børn, og til sidst hvornår de er døde og begravede. Ud fra kirkebøgerne bygger du skelettet i din forskning.

Kirkebøger har i Danmark været ført, siden Christian IV i 1647 beordrede præsterne at føre bog over deres menigheder. Nogle steder er man endda begyndt tidligere. I starten var der kun ét eksemplar af kirkebogen, og derfor er en del af de ældste gået tabt, fx ved brande. Men fra ca. 1814 begyndte man at føre to eksemplarer, præstens og degnens, og fra da af findes kirkebøger fra samtlige danske sogne. Samtidig indførte man også bøger med fortrykte skemaer, så de fik et ensartet præg og en systematisk opstilling. Ved de tidligere kirkebøger havde præsterne frit slag, hvilket resulterede i meget forskelligt ordnede bøger, der kan være ganske besværlige at finde rundt i.

Husk, når du finder en oplysning i kirkebogen om dine familiemedlemmer, at notere *alt* ned, også det, der måske ser ligegyldigt ud. Det kan sagtens senere vise sig at have betydning.

Vær desuden omhyggelig med at skrive præcist, hvor du har fundet oplysningen, sogn, årække, sidetal, opslag på nettet. Du kan nemt komme ud for, at du skal tilbage og tjekke, hvad det nu var, der stod i kirkebogen. Nøjes ikke med et link, da siden kan blive flyttet, så linket vil være dødt.

Kirkebøgernes indhold

Kirkebøgerne efter 1814 er opstillet i afsnit efter begivenheder. Først fødte/døbte, derefter konfirmerede og viede og til sidst døde/begravede. Alle afsnit undtagen velselserne er igen kønsopdelt, så mænd kommer først, fulgt af kvinder. Under fødte får vi oplyst barnets navn, fødsels- og døbsdato, forældrenes navne og erhverv (i perioder også morens alder), fadderne og måske visse anmærkninger. Fadderne er ikke ligegyldige – der er nemlig tit tale om slægtninge, som kan lede dig videre i opsporingen af familien. Om konfirmander bliver vi orienteret om hans/hendes navn og forældre; her har vi en god lejlighed til at konstatere, om forældrene stadig er i live, og om den unge bor hjemme. En sjov detalje er den dom angående kundskab og opførsel, som konfirmanderne i en periode udstyres med.

Vielsesindførslen fortæller, hvem brudeparret er, hvor de kommer fra, og hvem forlovere er. Ofte også forældrenes navne og de unges alder. Det nævnes, hvis den ene eller begge er enke/enkemand, og hvis bruden benævnes som fruentimmer, er det bestemt ikke positivt; hun er – i præstens øjne – noget løsagtig. Begravelsesoplysningerne kan variere fra det helt elementære, afdødes navn, til en lille biografi over vedkommende. Ofte nævnes alderen og i perioder også dødsårsagen.

Copus		Cerede.	
No.	Brudgommens Navn, Alder, Haandtering og Opholdssted.	Brudens Navn, Alder, Haandtering og Opholdssted.	Hvem Forlovene etc. Døtters Dagen.
3	Ungkarl Anders Jørgensen af Freglev Sogn	Hjort Hjort Madsen Forlovsdatter af Hvidebøge.	Guardsmand Johan Hansen 30 ^{te} og Jernvognen Forlovsdatter Hansen Sids af Hvidebøge.
4	Ungkarl Jens Christensen af Freglev Sogn	Hjort Anders Jørgensen af Hvidebøge.	Guardsmand Johan Hansen 30 ^{te} Jens af Hvidebøge Forlovsdatter Hansen Sids af Hvidebøge.
5	Ungkarl Jens Christensen af Freglev Sogn	Hjort Anders Jørgensen af Hvidebøge.	Guardsmand Johan Hansen 30 ^{te} Jens af Hvidebøge Forlovsdatter Hansen Sids af Hvidebøge.

Et klip fra kirkebogen fra Ansager Sogn, Ribe Amt, 1828. Vi er i afsnittet for viede (copulerede, som det hed dengang).

Fra 1814 til 1875 vil der normalt være *til- og afgangslister* i kirkebøgerne. Disse lister er en slags forløber for folkeregistret, idet folk, der flyttede, skulle melde det til præsten ved afrejse fra et sogn og ankomst til et nyt, og det blev indført i kirkebøgerne. Her vil stå, hvor vedkommende kom fra eller var på vej til, af og til endda med oplysning om arbejdsstedet. Pligten til at melde flytning gjaldt dog mest tjenestefolk (tyende), som jo også var de mest mobile i den tids samfund. Til- og afgangslisterne giver en fin mulighed for at følge unge mennesker, men desværre er de ikke altid ført efter hensigten. Fra 1875 blev det sognefogedernes opgave at holde styr på flytningerne, og hermed bliver det vanskeligere at følge anerne, da sognefogedernes arkiver kun er bevaret meget spredt. Fra 1924 tager folkeregistret over.

Jævnførelsesregistrene, der fylder meget i denne periodes kirkebøger, er et behjertet forsøg på at lave et register til kirkebøgerne, men desværre fungerer de sjældent efter hensigten, og det er som regel ikke umagen værd at bruge tid på dem.

Kirkebøger før 1814

Som nævnt var der ingen faste regler for, hvordan de ældste kirkebøger skulle føres, og de kan være opstillet rent kronologisk med dåb, vielser og begravelser mellem hinanden, eller de kan være opdelt efter begivenheder. I særligt drilske tilfælde kan det hele være rodet sammen uden ret megen orden. Her kan du desuden støde på helt andre begivenheder: trolovelsen, den gamle form for forlovelse, som blev opfattet som så bindende, at det unge par kunne flytte sammen, når de var trolovet (trolovelsen blev afskaffet 1799), og introduktionen eller barselskvindernes første kirkegang, der normalt fandt sted ved et særligt ritual seks uger efter fødslen. Børn født uden for ægteskab, uægte børn, som de kaldes (det har ikke noget med børnenes ægthed at gøre, men betyder simpelthen uægteskabelige børn), kan også have deres egen afdeling.

De gamle kirkebøger kan være vanskelige at arbejde med på grund af den manglende orden, og oveni kommer så problemer med at læse den gotiske håndskrift. Men start altid med det første opslag, når du læser bøgerne på nettet. Her finder du nemlig som regel en indholdsoversigt til bogen, som kan være til stor hjælp, når du skal finde rundt i den.

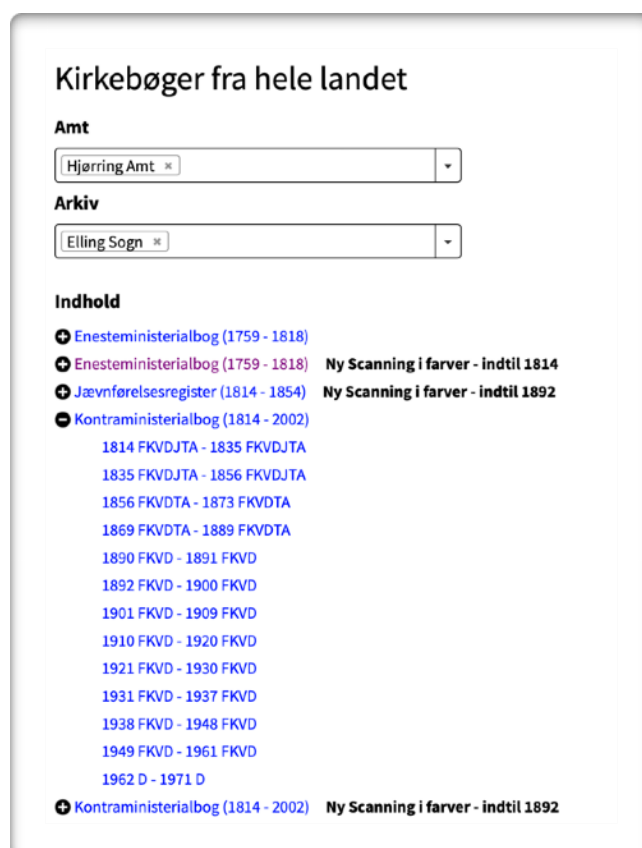
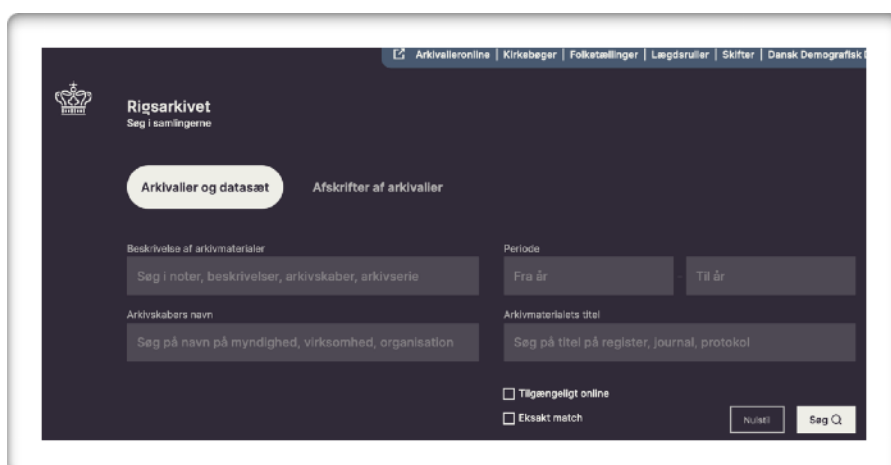
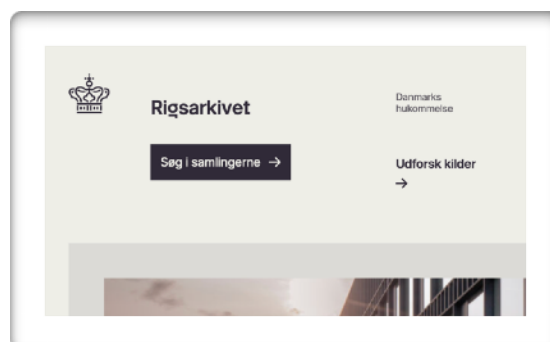
Hvor finder du kirkebøgerne?

Rigsarkivet

De originale kirkebøger opbevares på Rigsarkivets (RA) forskellige læsesale i København, Odense, Viborg og Aabenraa, men de gamle bøger får du ikke adgang til; de skal beskyttes mod slid. Heldigvis er hovedparten af de danske kirkebøger digitaliseret og kan læses på nettet. Næsten alle kirkebøger frem til 1960 er skannede – dog frem til 1969 for døde. Men de nyeste efter 1960 er ikke tilgængelige på nettet, og som følge af loven om beskyttelse af persondata har RA valgt fremover ikke at lægge kirkebøger ud, som vedrører personer, der er født senere end begyndelsen af 1900-tallet.

På RAs hjemmeside www.rigsarkivet.dk er de skannede kirkebøger og et væld af andre arkivalier lagt ud på *Arkivalieronline*. Start med at klikke på *Søg i samlingerne* (billedet øverst) og vælg i næste skærmbillede *Arkivalieronline* (menulinjen øverst) eller gå direkte til kirkebøgerne ved at klikke på linket (også på menulinjen). Alternativt kan du taste sognets navn i feltet *Arkivskaberens navn* og klikke på *Søg*.

På *Arkivalieronline* ligger kirkebøgerne ordnet efter de gamle amter fra før 1970 (mere om, hvordan du finder frem til de rigtige steder s. 13). Når du har fundet kirkebøgerne fra det ønskede sogn, skal du vælge den rigtige tidsperiode (billedet nederst). Enesteministerialbøgerne er de gamle fra før ca. 1814, og kontraminsterialbøgerne er degnens udgave blandt de nyere; præstens hedder hovedministerialbogen, men det er som regel degnens, der vises. Start med at klikke på det lille + til venstre for hver bog. Det vil åbne en liste over alle kirkebøgerne, som gør det mere overskueligt at vælge den årrække, du har brug for. Læg mærke til bogstaverne til højre for

årstallene; de viser, hvilke begivenheder den enkelte kirkebog indeholder, og står for F(ødsel), K(onfirmation), V(ielse), D(ød), J(ævnførelsesregister) og TA (til- og afgangslister). Bemærk, at der for perioden ca. 1814-1892 (og efterhånden også nogle af de ældre) findes en *Ny Scanning i farver*. Denne udgave bør du altid vælge, da skanningen er bedre, hvilket letter læsningen. Opslagene er desuden ordnet overskueligt efter begivenheder.

Klik på den ønskede årrække, og du er nu klar til at blade i kirkebogen. Billedet øverst viser et eksempel på en ny scanning.

Sall Data

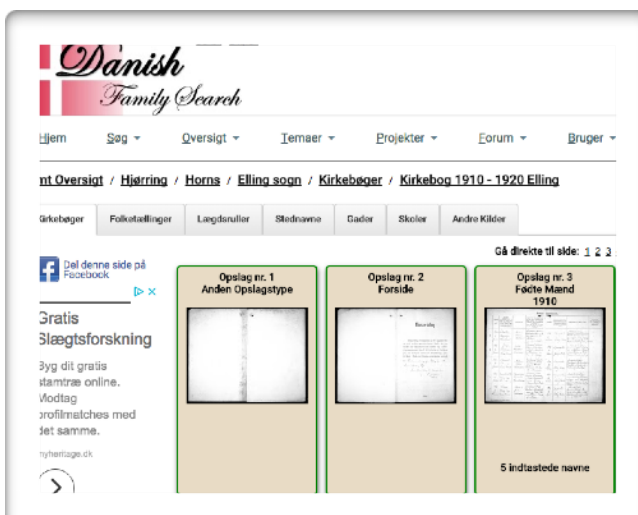
Mange synes, at Rigsarkivets måde at præsentere arkivalierne på er vanskelig at arbejde med, men der findes alternativer. Hos Sall Data ao.salldata.dk er der adgang til næsten samtlige arkivalier, som Rigsarkivet har lagt ud. Men vejen til dem er anderledes. Fra forsiden navigerer du via dropdown-menuer, til du når til oversigten over et sogns kirkebøger og kan klikke på den ønskede.

Både hos RA og Sall Data kan du zoome ud og ind på billederne og arbejde med lys og kontrast for at lette læsningen.

Danish Family Search

Også Danish Family Search www.danishfamilysearch.dk byder på digitaliserede kirkebøger. Her går du ind under menuen *Oversigt*, vælger *Kirkebøger* og herefter via amt og herred til det ønskede sogn. Som en særlig finesse får du her en oversigt over alle opslagene, som i en del tilfælde er forsynet med en overskrift, der viser

indholdet på den pågældende side.

Danish Family Search er ikke kun en side, der viser arkivalierne; her foregår desuden livlig indtastning af flere forskellige kilder, foretaget af frivillige.

DS-Arkivalielister

På Danske Slægtsforskere's hjemmeside www.slaegt.dk under menuen *Kom i gang* > *Tips til søgning* > *DS-Arkivalielister* finder du et tredje alternativ med en mere overskuelig tilgang til de mange arkivalier. Du starter med at vælge fx Kirkebøger fra startside og navigerer herefter frem via amt og herred.

Dødsregistret

Det kan være svært at finde dødsfald i nyere tid, da folk flytter mere rundt. Her kan det være til stor hjælp at søge i *Register over døde i Danmark 1804-1939 samt 1943-1969*, som Danske Slægtsforskere står bag. Webadressen er: dodsregister.dk/. Her kan du også finde oplysninger om begravelser i København i perioden 1850-1940.

Du søger ganske enkelt på personens navn, og hvis du kender fødsels- og dødstidspunkterne, kan disse tilføjes. I nogle årgange får du oplyst dødsårsag.

Som noget nyt søger kan du nu også søge blandt 13.000 gravsten over personer, der er døde efter 1969.

Bemærk, at godkendte trossamfund i Danmark (mosaiske, reformerte, romersk-katolske m.fl.) har deres egne kirkebøger, hvor deres dåb, vielser m.v. skal findes. Disse er lagt ud på Arkivalieronline på linje med de statskirkelige.

List alfabetisk: [Amter](#) [Herreder](#) [Sogne](#)
Menigheder: [Katolske](#) [Mosaiske](#) [Reformerte](#) [Methodist](#) [Baptist](#) [Valgmenigheder](#) [Feltpræster](#)
Navneregistre: [Nørre Jylland og øerne](#) [Personregistre: Sønderjylland](#) [Andre kirkelige: Arkivalier](#)

Kirkebøger - Hurtigsejning på sogn

Søgeord skal være start af navnet forekomme i navnet

Kirkebøger - Vælg fra menu

Amt: Sogn:

N.B. Type: (Enestebog, Ministerialbog, Kopibog) gælder kun for de nye skanninger Vis pastorat: [Klik her](#)

Amt	Herred	Sogn	Type	Periode	Arkivalier Online	salidata.dk	Gl. serie hos DFS
Hjerring	Horns	Elling	E	1758-1818 - FVD	161311	161311	395_4535
Hjerring	Horns	Elling	K	1814-1835 - FKVDJTA	161312	161312	395_4536
Hjerring	Horns	Elling	K	1835-1856 - FKVDJTA	161313	161313	395_4537
Hjerring	Horns	Elling	K	1856-1873 - FKVDTA	161314	161314	395_4538
Hjerring	Horns	Elling	K	1869-1889 - FKVDTA	161315	161315	395_4539
Hjerring	Horns	Elling	K	1890-1891 - FKVD	200624	200624	395_4540
Hjerring	Horns	Elling	K	1892-1900 - FKVD	161316	161316	
Hjerring	Horns	Elling	K	1901-1909 - FKVD	161317	161317	
Hjerring	Horns	Elling	K	1910-1920 - FKVD	161318	161318	
Hjerring	Horns	Elling	K	1921-1930 - FKVD	161319	161319	
Hjerring	Horns	Elling	K	1931-1937 - FKVD	161320	161320	
Hjerring	Horns	Elling	K	1938-1948 - FKVD	161321	161321	
Hjerring	Horns	Elling	K	1949-1961 - FKVD	161322	161322	
Hjerring	Horns	Elling	K	1962-1971 - D	161323	161323	

Fødselsdato: Dag Måned År 1911

Fornavn:

Efternavn:

Køn: ☐ Mand ☒ Kvinde ☐ Bøge

Dødsdato: Dag Måned År

Registeret indeholder samtlige dødsfald i Danmark i 1943-1969, i alt 1.141.914 dødsfald. Herudover indeholder registret knap 50.000 dødsfald fra perioden 1900-1921, hvilket kun er et mindre udvalgt af samtlige dødsfald i denne periode.

Efter en søgning får man vist en liste med den eller de personer, der opfylder søgekriterierne. Ved klik på navnet åbnes et detaljeret billede med alle oplysninger. Dog oplyses dødsårsag og civilstand kun for personer, der har været døde i mere end 75 år ved årets udgang.

Tips til søgning: Hvis du kender fødselsdato og -år, så søg med at indtaste dette, gerne suppleret med køn. Søgningen kan evt. suppleres med efternavn eller dødsår, hvis du får mere end 100 hits. Bemærk, at søgning på efternavn søger både i efternavn, mellemnavn og fornavn afkædet efter 7. bogstav, fx PEDERSE. Fornavn(e) (1943-1969): 1. fornavn afkædet efter 3. bogstav, og herefter anføres det første bogstav i hvert af de efterfølgende fornavne, fx HANSEN = HANSEN Peder Madsen. Fornavn(e) (1965-1969): 1. og 2. fornavn afkædet efter 3. bogstav, og herefter anføres det første bogstav i hvert af de efterfølgende fornavne, fx HANSEN = HANSEN PEDER Madsen.

En oversættelse af latinske diagnoser på dødsattester kan ses [her](#).

Søgesultat

Efternavn	Fornavn	Køn	Sidste bopæl	Fødselsdato	Dødsdato	Dødssted
JENSEN	KIR. ENG. E	K	Roskilde tegelrude, Roskilde købstad	5. feb 1911	29. dec 1965	Roskilde tegelrude, Roskilde købstad
JENSEN	KIR. K	K		7. dec 1911	17. mar 1953	
JENSEN	KIR. Mads	K	Københavns Kommune	29. sep 1911	21. apr 1965	Københavns Kommune
JENSEN	KIR. Mads	K	Vestfyns tegelrude, Gelsted, Glamsøvej, Nr. Åby	28. feb 1911	21. apr 1967	Vestfyns tegelrude, Gelsted, Glamsøvej, Nr. Åby
PETERSEN	KIR.	K	Ålborg Amts sønderjydske tegelrude	16. mar 1911	16. jan 1968	Helsingør tegelrude, Helsingør
JENSEN	KIR. ENG. E	K	Hundtofte, Slørstrup	1911	28. jun 1911	Bogst

Navne

Når du er ny i slægtsforskning, bliver du sikkert forvirret over, at den Lars, du troede at have styr på, pludselig optræder som Laust eller Laurids. Er det mon den samme person, der er tale om? Det kan det meget nemt være, for tilbage i tiden gik man ikke op i at stave korrekt. Faktisk var der ikke noget, der hed retskrivning. Et navn var et navn, uanset hvordan man så stavede det. Man kan endda i den samme kilde se navne stavet på forskellige måder.

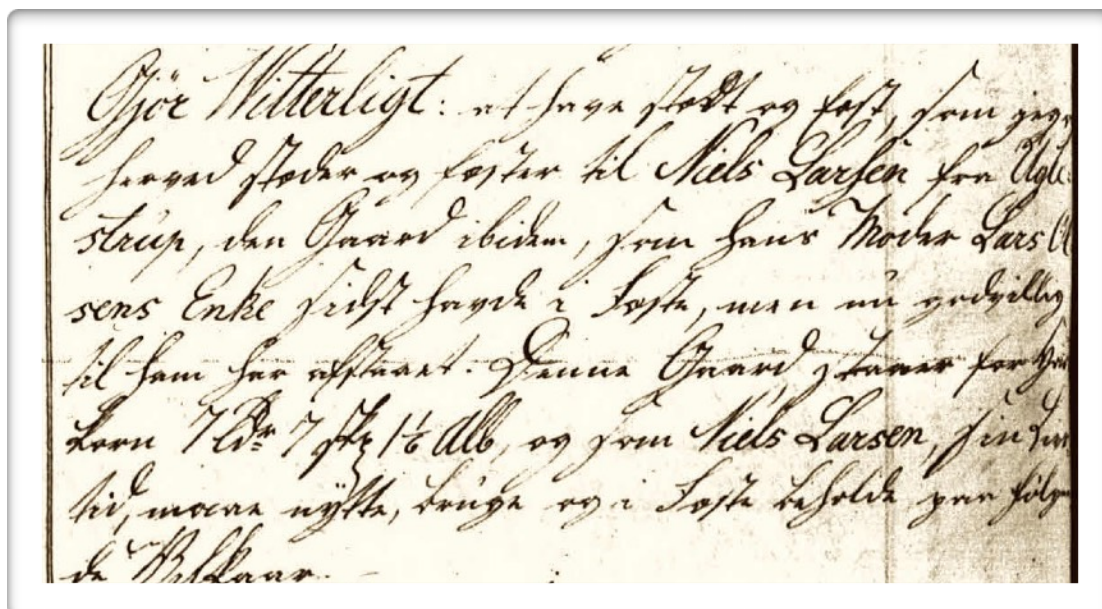
Først i 1828 kom en navnelov, der påbød, at alle skulle have et fast slægtsnavn. Før den tid havde man et fornavn, hvortil der blev knyttet tilnavne som Peder-sen eller Peders-datter og måske et navn, der stammede fra vedkommendes erhverv eller bopæl/fødested: Smed, Bødker, Dalby. Især på landet var man længe om at sige farvel til de gode, gamle skikke, så helt op i begyndelsen af 1900-tallet, kan vi støde på damer med navne som Karen Hansdatter og Maren Nielsdatter. Et efternavn dannet af fars navn tilføjet -sen eller -datter kaldes et patronym. Allerede før 1828 havde en del af befolkningen, især i byerne, dog et slægtsnavn. Personer af en vis stand var længst fremme på dette felt.

Fantasien var ikke stor, når der skulle vælges navne. Til gengæld lagde man stor vægt på at opkalde børn. Første søn skulle have sin farfars navn, og med nr. 2 kom turen til morfar. Ved døtrene kunne det godt være omvendt, så mormor fik æren af at give navn til den første datter. En ting kunne dog komme på tværs: Hvis der havde været dødsfald i familien, især hvis en ægtefælle var død, skulle første barn i det nye ægteskab stensikkert opkaldes efter afdøde, ligesom et dødt barns navn skulle gives videre til det eventuelle næste barn. Opkaldsskikkene var så stærke, at man ofte kan bruge dem som argument, når slægtsforhold skal udredes, og fx kirkebogen ikke kan hjælpe med dokumentation.

Gotisk skrift

Et kæmpe problem for de fleste nye slægtsforskere er den gotiske håndskrift, som alt – kirkebøger, folketællinger, retsprotokoller m.v. – er skrevet med indtil sidst i 1800-tallet. Det bliver ikke nemmere af, at skriften ændrer sig op gennem tiden, så hvert århundrede har deres egen skrift, og at skriften er personlig og kan være mere eller mindre sjusket skrevet. SkrIVERne har næppe tænkt på, at stakkels slægtsforskere et par hundrede år senere skulle bryde deres hjerner med at få en mening ud af skriverierne.

Hvis du ikke vil være afhængig af, hvad andre har afskrevet, er der dog ingen vej udenom: Du må forsøge at lære at læse håndskrifterne. Men selv om det kan se meget kryptisk ud, er der håb. Hvis du arbejder en tid med en bestemt kirkebog, vil du efterhånden lære præstens klo at kende. Vær stædig, læs en tekst igen og igen, og den vil – forhåbentlig – begynde at åbne sig. Det gælder her i høj grad, at øvelse gør mester, og stædighed lønner sig.

Sådan kan skriften tage sig ud; her fra fæsteprotokollen fra Lindholm Gods, 1817

Den bedste måde at lære gotisk er at gå på et kursus, men hvis det ikke er muligt, kan du hente hjælp hos Danske Slægtsforskere, der har et glimrende håndskriftkursus på deres hjemmeside, hvor du både kan lære at tyde bogstaver, ord og hele sætninger..

Desuden er der udgivet en stribe bøger om at læse gotisk håndskrift. Se et par stykker i litteraturlisten s. 22.

Endelig kan du få hjælp i Danske Slægtsforskernes Forum, der har en særlig gruppe, der er helliget hjælp til tydning af drilske skrifter (læs mere om Forum s. 18).

Se eksempler på gotiske alfabeter på indstikket i dette hæfte.

Folketællinger

I Danmark er hele befolkningen blevet talt op med jævne mellemrum fra 1787 til 1970, hvor tællingerne blev afløst af det elektroniske cpr-register. Det foregik på den måde, at tællingskommisærer var rundt hos samtlige husstande og noterede alles navne, alder, civilstand, status i husstanden m.v. Fra 1845 kom den for anejægere så vigtige oplysning om fødestedet med, men ellers er der fra tælling til tælling forskel på, hvad man har ønsket at få med.

Folketællingerne er meget vigtige kilder, da de giver et øjebliksbillede af, hvordan husstandene har set ud, og med deres oplysninger om alder, antal børn og fødested er det lettere at gå tilbage til kirkebøgerne og finde frem til de enkelte personer der. Husk dog, at folketællingerne som kilde er mere usikre end kirkebøgerne. De bygger på, hvad folk selv kunne huske; det kunne fx knibe med at have styr på folks alder, og de navne, der er oplyst, er ofte dem, som blev brugt i daglig tale.

Skanninger af de originale håndskrevne folketællinger ligger ligesom kirkebøgerne hos Rigsarkivet, Sall Data og Danish Family Search, og da de kan indeholde person-følsomme oplysninger, er der en tilgængelighedsfrist på 75 år. Du kan således se folketællinger op til 1940.

Det er slidsomt at arbejde sig igennem tællingen fra en stor by, men der er tale om oplysninger, som er lette at lægge ind i en database og gøre søgbare, og derfor har frivillige i et storstilet projekt gennem mange år indtastet

folketællingerne, og i dag er langt de fleste af tællingerne fra 1901 og bagud indtastet. De

ligger på adressen ddd.dda.dk (DDD) sammen med en stribe andre indtastninger såsom ind- og udvandrerdatabaserne, og hos Danish Family Search (DFS, danishfamilysearch.dk), hvor der er link direkte fra søgeresultatet til den skannede original. Der er forskel på, hvad du kan finde hos DDD og DFS, da mange folketællinger er indtastet helt eller delvist hos DFS, men endnu ikke overført til DDD.

De nyere folketællinger er indtastet meget spredt, og på grund af databeskyttelsesforordningen overvejer Rigsarkivet, om tællinger efter 1906 overhovedet bør indtastes.

Søgning i folketællingerne

Når du skal søge i folketællingerne, er det klogt at starte med at tjekke, hvad der overhovedet er indtastet fra det sogn, du arbejder med. Du får kun resultat af søgningen, hvis det relevante år rent faktisk er indtastet. Hos <https://ddd.dda.dk/kiplink1.htm> bruger du linket *Hvad kan du søge i* og navigerer frem til sognet via drop down-menerne.

O p t e g n e l s e
-paa Folketallet m. v. i *Elling Sogn, Horns Herred eller Birk Hjørring Amt*
den 1de Februar 1845.

Persones eller Stedernes Navne med Anførsel af Gaarde, Huse o. s. v.	Samtlige Personers Navne i hver Gaard, hvert Hus, hver Familie.	Alder	Staat	Religion	Personernes Titel, Embede, Forretning, Haandværk, Hændergæve, Stilling i Familien eller hvad de leve af.	Hv titlen eller Embedet er erhvervet.	Andet
<i>1. Gaard</i>	<i>1. Thomas Jensen</i>	71	gift	hvidt	<i>Gaardmand</i>		
	<i>Katrine Christensen</i>	72	gift	de	<i>Gaardmand</i>		
	<i>Christen Christensen</i>	28	ung	de	<i>Gaardmand</i>		
	<i>Katrine Christensen</i>	22	ung	de	<i>Gaardmand</i>		
	<i>Karen Christensen</i>	18	ung	de	<i>Gaardmand</i>		
	<i>Katrine Christensen</i>	16	ung	de	<i>Gaardmand</i>		
<i>2. Gaard</i>	<i>1. Søren Jensen</i>	67	gift	de	<i>Gaardmand</i>		
	<i>Katrine Christensen</i>	74	gift	de	<i>Gaardmand</i>		
	<i>Katrine Christensen</i>	15	ung	de	<i>Gaardmand</i>		
	<i>Christen Christensen</i>	12	ung	de	<i>Gaardmand</i>		
	<i>Katrine Christensen</i>	6	ung	de	<i>Gaardmand</i>		
	<i>Katrine Christensen</i>	21	ung	de	<i>Gaardmand</i>		
	<i>Katrine Christensen</i>	26	ung	de	<i>Gaardmand</i>		
<i>3. Gaard</i>	<i>1. Lars Christensen</i>	50	gift	de	<i>Gaardmand</i>		
	<i>Katrine Christensen</i>	51	gift	de	<i>Gaardmand</i>		
	<i>Katrine Christensen</i>	23	ung	de	<i>Gaardmand</i>		
	<i>Katrine Christensen</i>	20	ung	de	<i>Gaardmand</i>		
	<i>Katrine Christensen</i>	21	ung	de	<i>Gaardmand</i>		
	<i>Katrine Christensen</i>	16	ung	de	<i>Gaardmand</i>		

En del af en side fra folketællingen 1845 fra Elling Sogn, Horns Herred, Hjørring Amt

Amt Oversigt / Frederiksborg / Lyngbe-Frederiksborg / Jærlunde sogn / Folketællinger / 1834 / Opslag Nr. 11

Datoer Original Kilde Tidspunkt Følgeslag

FT år **1834** [Tilbage til familiedatabasen](#)

Navn **Lars Jensen** [Sæt Person](#)

Køn Mand

Alder 5

Amt Frederiksborg

Herred Lyngbe-Frederiksborg

Sogn Jærlunde

Stednavn Paastrup

Fødselsdato 1829

Fødested

Nr. ægteskab

Gift hvornår

Antal levende børn

Antal døde børn

Stilling i husstanden

Civilstand Ugift

Familie nr. 63

Matr.nr. Hus

Lebe nr. 405

Kildehenvisning 106

Adresse

Matrikel

Antal familier/hus

Kommentar

Indtastet kommentar

Husstanden

Lebe nr.	Navn	Køn	Alder	Født år	Civilstand	Information
102	Lars Rasmussen	Mand	39	1795	Gift	Husmand, og Arbejdsmand Husmand
405	Karen Nielsdatter	Kvinde	52	1782	Gift	Hans kone
404	Niels Larsen	Mand	28	1806	Ugift	Dens søn Væver
405	Lars Jensen	Mand	5	1829	Ugift	

Folketællingerne er foretaget sogn for sogn og ordnet efter herreder og amter. Indgangen til dem er forskellige hos DDD, Sall Data og DFS, og hos DFS søger du i samme hug også i indtastede kirkebøger og flere andre kilder. Men du søger i de samme oplysninger, og her er et par ting, du skal have i baghovedet. Billederne her viser søgninger hos henholdsvis Danish Family Search og DDD.

Navne kan som nævnt være drilske, fordi stavemåderne var så usikre. Brug fantasien og prøv med forskellige staveformer. Da folketællingerne er indtastet præcis, som der er skrevet i originalerne, er det vigtigt at ramme den rigtige stavemåde. Du kan dog bruge jokertegnene % og _, hvis du er usikker på enkelte bogstaver. Hos DFS kan du sætte flueben ud for *Kun denne stavemåde*, hvis du føler dig helt sikker på stavemåden (hvad du som regel ikke bør være!)

Også erhverv kan være et problem. En bonde kunne registreres på utallige måder: gårdmand, gårdejer, fæster, gårdboer, boelsmand m.fl. suppleret med diverse forkortelser af ordene. Det er meget svært at vide helt præcist, hvilket ord der er brugt for et erhverv, og desuden kunne folk have beskæftiget sig med forskellige ting gennem deres liv. I DFS er der lavet en normalisering af mere end 50 % af samtlige personers erhverv i de indtastede FT. Det betyder, at hvis man søger på møller, får man også møler, møllesvend, møller, etc.

Selv angivelsen af fødestedet kan være tvivlsom; det rigtige ville være at notere fødesognet, men nu og da nævnes kun en by i sognet. Eller måske blot "fra Jylland" eller "København".

En gylden regel, når du skal søge i folketællinger, er derfor: udfyld kun felterne med det nødvendige, jo mindre, jo bedre, og nøjes gerne med navnet. Måske endda kun enten for- eller efternavn, evt. suppleret med et ca. fødeår. I en database er det sådan, at hvis du taster en

Søg efter person - Avanceret søgning

Resultatet vises nederst på denne side.

Bopælsoplysninger:

Amt **Frederiksborg**

Herred **Lyngbe-Frederiksborg** Sogn **Jærlunde**

KIPnr Stednavn

Personoplysninger:

Navn **indeholder** **Lars Jensen**

eller

Erhverv

Fødested

Vælg eller skriv alder **Vælg alder**

Fødselsår (beregnet): Interval: **0**

Køn **Begge køn**

FT år Du kan søge i et interval: **Alle år**

Ctrl+1. år 1769

efterfulgt af 1801

Ctrl+ 2. år. Eller 1803

i en årgang ved 1834

at klikke på 1 1835

årstal. 1840

1845

Sorter efter **Navn**

Og sorter efter **FTår**

Søg **FORTRYD**

Udtræk fra DDD: Frederiksborg

2 poster fundet

Navn: **Lars Jensen** Alder: **12** Civilstand: **Ugift**

Erhverv: **hans Børn**

Fam.nr: **12a** Matr.nr: **Gaard** Stednavn: **Skjenkelsøe**

Sogn: **Jærlunde** Kilde: **FT-1834** KIPnr: **B7679** Lbnr: **730**

VIS DOK. **VIS ALLE FELTER** **LIVSPORLØB**

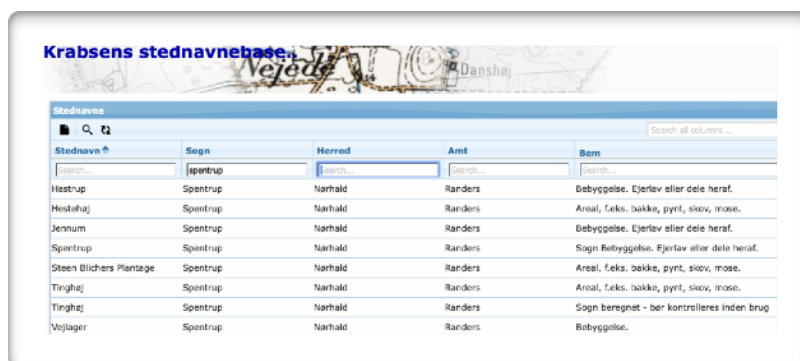
oplysning i et felt, som du egentlig ved er rigtig nok, men som ikke har været medtaget i den oprindelige kilde, så vil søgningen give et 0 som resultat.

Hvis du ikke kan finde en person, som burde være der, så prøv at søge på et andet medlem af familien. Hos FamilySearch.org kan man søge gratis (man skal dog være oprettet som bruger) i samtlige folketællinger fra 1834 til 1930, se s. 14.

Steder, datoer, ord

Steder

Som slægtsforsker kommer du nemt til at arbejde med steder, du ikke kender. Det kan være svært at holde styr på et væld af små byer i en opdeling af landet i herreder og amter, som ikke mere gælder.

En uundværlig hjælp er her Krabsens Stednavnebase (www.krabsen.dk/stednavnebase/). Her kan du taste enten et sogn eller et andet stednavn i felterne øverst, og du vil få oplyst, hvor stedet er beliggende, og hvilket sogn, herred og amt det hører hjemme i. Hvis du søger på et sogn, får du under 'stednavn' alle stednavne i sognet – en fin hjælp, når du skal tyde et vanskeligt navn i en kirkebog. Billedet viser en søgning på sognet Spentrup.

Bogen *Sogn Herred Amt* (se s. 22) viser med detaljerede kort, hvor i landet sogne og herreder befinder sig. Kort fra bogen kan ses online her: www.slaegt.dk > Kilder > Amtskort.

Start med at læse om dit sogn i *Trap Danmark* (kan lånes på dit lokale bibliotek, og ældre udgaver kan læses på www.slaegtsbibliotek.dk; mere om biblioteket s. 21); den vil give dig en god grundviden om stedet. Flere informationer om stednavne i Danmark kan findes her: danmarksstednavne.navneforskning.ku.dk.

Datoer

I de gamle kirkebøger brugte præsterne ikke den velkendte kalender med betegnelser som 5. juni. De regnede efter kirkeårets søndage og talte om fx 5. søndag post Trinitatis eller Dominica Reminiscere. Disse kryptiske datobetegnelser oversætter du til 'nudansk' ved hjælp af evighedskalenderen *Bauers kalender*. Den findes i bogform, der som et ekstra plus har en udførlig liste over de mange specielle betegnelser for helligdage, men den er selvfølgelig også digitaliseret i flere forskellige versioner på nettet. Fælles for dem er, at du vælger det år, du har brug for, og får vist en kalender for det. Her er tre af kalenderne:

dinslaegt.dk/helligdager.php (billedet t.h.) viser de forskellige navne en helligdag kan have.

slaegt.gnurk.dk/kursus/kalender.php har et endnu større udvalg af navne.

www.salldata.dk/kalender/ medtager også dagenes helgennavne.

Ord

Du vil støde på mange sære ord i din forskning, heriblandt kirkesøndagene, og andre ord havde en betydning, som har ændret sig gennem tiden. Find forklaringen på de fleste ord i *Ordbog over det Danske Sprog* (ODS), som er digitaliseret og kan ses på denne adresse: www.ordnet.dk

DS-Wiki (se s. 17) har forklaring på mange ord og begreber, der er relevante for slægtsforskere. Har du aner i Sønderjylland/Nordtyskland, er sidens tyske ordlister helt uundværlige. Foretrækker du hjælp i bogform, kan Heini Madsens *Ordbog for slægtsforskere* anbefales.

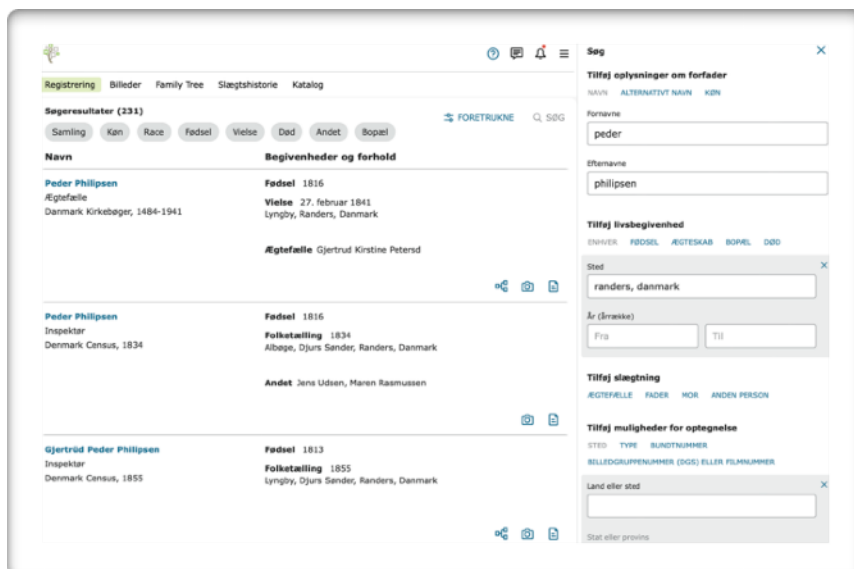
Søgning på nettet

Vi har nu fået præsenteret de to vigtigste kilder og vist, hvor du finder dem, og hvordan du bruger dem. Men ude omkring på nettet er der mange andre muligheder. Folketællingerne er i vid udstrækning indtastede, så de er nemme at søge i. Det samme gælder ikke kirkebøgerne, som derfor kan være besværlige og tidkrævende at arbejde med. Heldigvis har en del slægtsforskere gjort en indsats med at afskrive forskellige kirkebøger mere eller mindre fuldstændigt eller har udarbejdet registre til dem. Og en aftale mellem den amerikanske betalingsside ancestry.com og Rigsarkivet gør det muligt at søge i danske kirkebøger 1814-1918. Det sker på siden www.ancestry.se/search/collections/61607, hvor du skal registrere dig; det er gratis. Gå til login-siden, klik på "Logga ind", gå til registrerings-siden og klik på "Registrera dig. Det koster inget". Udfyld felterne, og du er klar til at søge i kirkebøgerne. Du kan søge navne, datoer og forældrenes navne og får præsenteret den relevante side i kirkebogen.

Som nævnt tidligere foregår der mange indtastninger hos Danish Family Search. Andre kirkebøger er indtastet hos ddd.dda.dk, og på den meget omfangsrige amerikanske side, FamilySearch (www.familysearch.org), kan der søges i både kirkebøger, folketællinger, borgerlige ægteskaber og flere andre kilder. Finder du en af dine aner her, er der som regel direkte link til den originale kilde. Databasen dækker hele verden, så hvis du har slægt i udlandet, kan du forsøge med en søgning her. Du skal registrere dig og logge dig på for at kunne søge, men det er gratis at oprette et login.

Endvidere har en del 'private' slægtsforskere udarbejdet afskrifter eller registre til mange kirkebøger. Det er her umuligt at nævne alle, men prøv at lave en googlesøgning på 'dit' sogns navn + kirkebøger. Eller kig på listen over kirkebøger på Danske Slægtsforskere's hjemmeside www.slaegt.dk > *Kom i gang* > *Tips til søgning* > *Linksamling*. Måske finder du lige 'dit' sogn her?

Google (og andre søgemaskiner) kan også bruges til søgning af aner. Prøv at søge på dine forfædre; hvis de har forholdsvis almindelige navne, er det en god idé at koble et årstal eller et stednavn på og måske tilføje 'slægt', så du fra starten sorterer ikke-relevante hits fra. Husk også, at

En søgning på FamilySearch. Til venstre ses søgeresultaterne med ikoner, man kan klikke på for at få vist personen i slægtssammenhæng eller den originale kilde. Ved hjælp af felterne til højre kan man redigere i søgningen eller tilføje flere oplysninger.

stave- og navneformer kan veksle, så søg på forskellige måder. Mange forskere har lagt deres slægtstræer ud på nettet, og der er store chancer for bid, hvis du kaster snøren ud. Støder du på noget interessant på en hjemmeside, så tag kontakt til personen bag den, i stedet for blot at copy-paste informationerne. Måske kan forskeren byde på andet og mere end det, hun har lagt ud på nettet, og uanset hvad kan det være givende at udveksle erfaringer og idéer med andre forskere.

Vær kritisk

Pas på med dine fund; nettet flyder med både hø og hakkelse. En grundregel for slægtsforskere lyder, at du altid, så vidt det er muligt, skal tjekke en oplysning med den originale kilde. Finder du fx en vielsesdato, bør du gå til kirkebogen og undersøge, om oplysningen er korrekt. Gå ikke ud fra, at en oplysning må være rigtig, fordi den optræder på flere forskellige hjemmesider. Det er en udbredt praksis at kopiere fra andres forskning uden selv at kontrollere oplysningerne, og derfor kan en fejl hurtigt brede sig fra den ene hjemmeside til den anden. Det kan ikke understreges kraftigt nok, at en fejl ikke bliver mere rigtig af, at den bliver gentaget. Heller ikke ved oplysninger, du finder i trykte bøger, er der nogen garanti for, at de er rigtige.

Hvis du ikke har mulighed for at tjekke en enkelt oplysning, kan du forsøge at finde ud af, om den pågældende forsker virker pålidelig i det hele taget. Ser hans/hendes øvrige forskning ud til at være i orden? Det er vigtigt at lægge mærke til, om forskeren overalt husker at nævne kilderne.

Gå ikke ud fra, at fordi opsætningen af en side virker flot og professionel, så er indholdet også blåstemplet. De to færdigheder går ikke nødvendigvis hånd i hånd.

Hvis du har planer om at lægge din egen forskning ud på nettet, skal du være opmærksom på, at du ikke må offentliggøre oplysninger om personer, der ikke har været døde i 10 år uden deres (eller efterkommeres) samtykke. Personoplysninger dækker bl.a. ting som ægteskab, job, religion. Pas ligeledes på med billeder, som ikke må offentliggøres, hvis der er tale om portrætter eller billeder med fokus på en nulevende person.

Videre med din forskning

Kirkebøger og folketællinger hjælper os med at få sat navn på vore forfædre og få dem plottet ind i tid og sted. Men de færreste af os vil nøjes med en anetavle, der kun består af en samling navne og datoer. Vi vil gerne vide mere om vore aner, og hvilke forhold de levede under. Heldigvis er der også mange muligheder for at udvide den rene tavle til en historie med kød på. Her skal nævnes nogle af de mest almindelige kilder, du kan gå videre med – bare til inspiration. En nærmere beskrivelse af dem må du finde på vores hjemmeside www.slaegt.dk eller i fx håndbøger, DS-Wiki eller på Rigsarkivets hjemmeside. Mange af kilderne er skannet og kan ses på Arkivalieronline.

- Skifter: Ved dødsfald gjorde man boet grundigt op. Tag med på en rundvisning i afdødes hjem og få helt styr på, hvor mange arvinger og hvor meget gæld eller tilgodehavende afdøde efterlod sig. Skifteprotokoller er fantastisk kilde, du ikke må snyde dig selv for.
- Skøder: Hvornår købte morfar sin gård, og hvad måtte han punge ud med? Var han nødt til at optage ekstra lån? Måske hørte der en aftægtsaftale med hans forældre med i handlen, der nøje bestemte, hvad de gamle skulle have til deres daglige liv. Det er alt sammen indført i skøde- og panteprotokollerne.
- Lægdsruller: Følg dine mandlige forfædre i deres færden og find ud af, hvor høje de var, og om de måske havde en skavank, der gjorde dem uduelige til soldatertjeneste.
- Fæsteprotokoller: I 1700-tallet var langt de fleste af vore forfædre fæstebønder. Oplysninger om dem skal du finde i det pågældende godsarkiv. Fæsteprotokoller giver oplysninger om den gård, anerne havde i fæste.
- Retsprotokoller: Har dine forfædre bevæget sig på den forkerte side af loven? Så har du vundet i lotteriet og kan give dig i kast med en kriminalhistorie, der tit er meget detaljeret beskrevet.

Billeder af anerne og deres steder

Billeder kan fortælle mere end mange ord. Spørg først og fremmest de ældre familiemedlemmer og prøv dernæst en søgning på de lokalhistoriske arkivers fælles side arkiv.dk. Her finder du et væld af billeder af personer, bygninger og institutioner.

Husk dog, at arkiverne vil have meget mere i deres samlinger end det, de har lagt ud på arkiv.dk. Et besøg på arkiver i dine interesseområder vil derfor være en god idé. Du kan samtidig trække på den enorme viden om lokalområdet, som arkivfolkene ligger inde med. Hjælpsomheden er normalt kæmpestor.

DS-Wiki

er en online opslagsbog for slægtsforskere, som du finder på adressen wiki.slaegt.dk/. Den indeholder oplysninger om (næsten) alt, hvad der har med slægtsforskning at gøre, og da en wiki skrives af brugerne, kan alle med viden om et bestemt område byde ind med den.

Du kan slå op på et ord ved at taste det i søgefeltet og få en forklaring på det. Wikien har især sin styrke ved at linke til diverse relevante sider. Således er den et fint og oplagt udgangspunkt for arbejdet med et nyt sogn. Du får her links til kilder på nettet og litteraturhenvisninger til bøger og artikler om sognet, også med link, hvis disse ligger på nettet (se billedet til højre).

Elling Sogn

Elling Sogn er beliggende i Horns Herred (Jylland) i Hjørring Amt.

Indholdsfortegnelse [skjul]

- 1 Kilder
 - 1.1 Folketællinger
 - 1.2 Kirkebøger
 - 1.3 Præstehistorie
- 2 Henvisninger
 - 2.1 Litteratur om sognet og dets ejendomme
 - 2.2 Godser med fæstegods i sognet

Kilder

Folketællinger

- Originaler
- Indtastninger

Læs om Folketællinger

Kirkebøger

- 1759-1818
- 1814-1971
- 1928-1979 Metodistmenigheden

Gravsten

- Elling kirkegård

Præstehistorie

- Wiberg

Henvisninger

Litteratur om sognet og dets ejendomme

- Gaardboe, A. Peter: Historisk-topografisk Beskrivelse af Elling Sogn i Horns Herred, Hjørring Amt. (i: Samlinger til jydsk Historie og Topografi bd. VII, 1878-79, s. 224-52). Findes også i digital udgave

Hent hjælp på nettet

Bliv medlem Kom i gang Kilder Arrangementer Forum Om os Lokalforeninge

Danske Slægtsforskere / Kom i gang

Kom i gang

Her finder du vores vejledninger i at slægtsforske.

Før du begynder

- Hvad er slægtsforskning?
- Hvad er en kilde?
- Hvor kan jeg få hjælp?
- Slægtsprogrammer
- Introduction in English

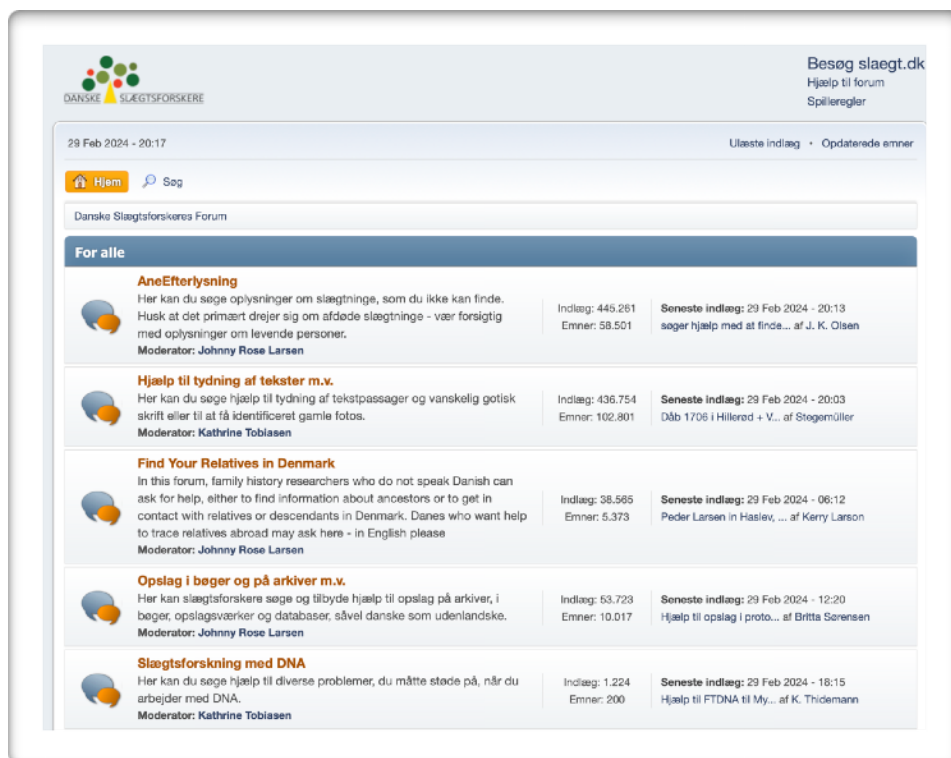
De første skridt

- Tips for begyndere
- Indsamling af oplysninger
- Er alle oplysninger rigtige?
- Dokumentation
- Gotisk
- ... og 2 flere

Du vil uundgåeligt støde på problemer undervejs i forskningen – der er meget nyt og anderledes at sætte sig ind i, og der er ingen, der har lovet, at det skal være nemt at gå på anejagt.

Men heldigvis er der masser af muligheder for at få hjælp. Danske Slægtsforskere har på deres hjemmeside www.slaegt.dk en hel sektion, *Kom i gang*, der skal hjælpe nye forskere med diverse spørgsmål og

problemer. Her er artikler og gode tips om alt, hvad du har brug for at vide som grøn forsker.

Mange har slægtsforsket gennem utallige år og har solide erfaringer, som de hjertens gerne deler ud af. Det gør de fx i det forum, som foreningen Danske Slægtsforskere har oprettet på deres hjemmeside, forum.slaegt.dk. Her kan du spørge om alt, hvad der overhovedet falder inden for slægtsforskergebetet, og du vil med stor sandsynlighed få et

svar, der i hvert fald kan hjælpe dig på vej og give dig ideer til, hvordan du søger efter en oldefar, som tilsyneladende ikke har efterladt sig noget spor.

Forummet er opdelt i emnegrupper med titler, der fortæller, hvad det drejer sig om: AneEfterlysning (for forsvundne personer), Hjælp til tyding (vanskelig gotisk og drilsk latinsk håndskrift), Slægtsforskning - metode og teknik (mere generelle problemer) o.s.v. Alle spørgsmål og svar kan læses direkte i Forum, og måske kan du finde en løsning på dit problem alene ved at læse svar, andre har fået. Der kan søges i Forum via funktionen *Søg*; prøv fx at søge på 'dine' sogne og slægtsnavne eller et emne som 'adoption'.

Nogle grupper i Forum er kun for medlemmer, mens resten er åbne for alle. Der kræves kun, at du registrerer dig som bruger. Brug knappen *Registrér* øverst på siden.

Facebook

Mange har deres daglige gang på Facebook, og naturligvis er der også opstået et stort antal grupper, der tager sig af slægtsforskning, endda set fra diverse forskellige vinkler. Du kan finde grupper for brugere af bestemte programmer og for folk, der arbejder med særlige slægter/slægtsnavne eller i bestemte egne af landet – eller udlandet. Institutioner og foreninger har oprettet deres egne sider, hvor du kan følge aktiviteterne og måske få svar på spørgsmål. Her er virkelig noget for ethvert behov. Prøv at søge på et slægtsnavn eller en egn for at finde ud af, om der er en gruppe for dig.

Der er også grupper, der tilbyder hjælp til slægtsforskning generelt, og den største af disse er gruppen *Slægtsforskning* med et medlemstal på over 36.000. Bag gruppen står to

landsdækkende slægtsforskerforeninger, Danske Slægtsforskere og Samfundet til Dansk Genealogi og Personalhistorie. Her kan du stille spørgsmål og få hjælp og assistance til næsten alt inden for slægtsforskning.

Er du interesseret i DNA i slægtsforskning, kan gruppen *DNA-slægtsforskning* være til hjælp og inspiration.

I *Slægtshistorier* kan du lægge dine gode historier ud og læse andres beretninger.

Husk, at spørgsmål, du stiller på Facebook, ikke er søgbare via Google, som de fx vil være i Danske Slægtsforskere's Forum. Du tænker måske ikke over, at det kan have nogen betydning, og synes ligefrem, at det vil være godt at slippe ud af Googles fangarme, men faktisk lukker du på den måde lemmen for mulig hjælp eller kontakt med andre forskere, der er på jagt efter samme slægt. Mange finder hinanden netop via Google.

Slægtsforskning med DNA

Det er efterhånden blevet meget udbredt at bruge DNA-test i slægtsforskningen. Stadig flere lader sig teste, og dermed stiger også chancerne for at få gode resultater ud af testen. Priserne, der har været temmelig pebrede, falder i takt med det stigende brug. Hold øje med gode tilbud, hvis du overvejer en test.

Som udgangspunkt skal du dog ikke regne med, at DNA er en let genvej til at få serveret en komplet anetavle; da DNA-sporene bliver mere spredte og tilfældige jo længere tilbage i tiden, vi kommer, får du mest ud af en test, hvis du har et solidt forskerarbejde i rygsækken. Men DNA kan hjælpe med at finde ukendte nulevende slægtninge og i heldige tilfælde afklare et usikkert faderskab. Du skal være indstillet på, at du kan møde overraskelser, måske også mindre behagelige, inden du går i gang. Men du kan omvendt også få bekræftet et slægtskab, som der har været lidt tvivl om.

Testen foregår nemt ved, at du sender et kindskrab eller en spytp prøve på en vatpind til et af de firmaer, der tilbyder DNA-test, hvorefter du får en (formentlig) stor samling matches med større eller mindre sandsynlig sammenfald med dit slægtstræ. Det er nu op til dig at undersøge, om de enkelte matches er så spændende, at du vil tage kontakt til match-personen.

Hvis du vil vide mere, har magasinet *Slægtsforskeren* (medlemsblad for foreningen Danske Slægtsforskere) bragt en stor artikelserie om DNA (nr. 3-4 2017 og nr. 1-2 2018), og Dansk Selskab for Genetisk Genealogi driver en informativ hjemmeside: dsagg.dk. På Danske Slægtsforskere's forum finder du en gruppe specielt for DNA i slægtsforskningen, og foreningen har desuden oprettet en Facebookgruppe for emnet, *DNA-slægtsforskning*.

Slægtsprogrammer

I starten er det næppe noget problem at bevare overblikket over dine slægtninge, men du skal ikke ret langt i din forskning, før navnene begynder at hobe sig op, og det bliver svært at jonglere med håndskrevne sedler og A4-sider i et ringbind. Her kan et godt værktøj i form af et program hjælpe dig.

I programmet gemmer du alle dine oplysninger om personerne, inkl. billeder, videoer, lydclip og dokumenter, og programmet holder styr på alle slægtssammenhængene, ligegyldigt hvor kringledede de måtte være. Folk, der er gift flere gange og får børn i hvert ægteskab, eller en mand, der bliver viet til sin kusines datter, sættes alle ind på den korrekte plads.

Ud fra dine oplysninger kan du siden trække grafiske tavler, rapporter og slægtsbøger, og du kan lave hjemmesider. Du kan udveksle dine data med andre slægtsforskere ved hjælp af en såkaldt GEDCOM-fil, som programmet genererer for dig.

Inden du vælger et program, skal du afklare, om det skal være et program, du har for dig selv på din computer, eller et program, som ligger på nettet (webbaseret).

De pc-baserede kan mere og er udstyret med flere finesser, mens de webbaserede har den fordel, at du har et program, der er 'født' på nettet, så du ikke behøver at bekymre dig om selv at oprette en hjemmeside og lægge dine data op, hvis det er dit mål. Vær opmærksom på, at hvis du har din egen hjemmeside, styrer du den selv, mens du på en webbaseret løsning må indrette dig efter sidens regler og måske mister kontrollen over dine data, ved at dit træ bliver blandet med andres, der forsker i samme slægt. Din egen side vil være åben for alle, hvis du ikke selv vælger at kræve login; omvendt vil andre forskere, som du måske kunne have interesse i at arbejde sammen med, blive mødt med et krav om medlemskab, hvis de googler sig frem til dine oplysninger i et webbaseret program. Selv om du måske mener, at du er åben for mulighederne ude på det store net med din side, gælder åbenheden altså kun for de forskere, der i forvejen er inde i programudbyderens fold.

Endelig er der prisen til forskel. Visse webbaserede programmer præsenterer det suverænt dyreste tilbud, mens pc-baserede kun koster et beskedent engangsbeløb samt eventuelle opgraderinger nu og da.

Du kan finde en oversigt over programmer til slægtsforskning på foreningen Danske Slægtsforskere's hjemmeside www.slaegt.dk > *Kom i gang* > *Før du begynder* > *Slægtsprogrammer*. Inden du bestemmer dig, er det en god idé at prøve et par stykker. I nogle tilfælde kan du hente en gratis demoversion, i andre tilfælde kan du starte med en gratis, lidt skrabet version, som siden kan opgraderes til en fuldstændig version, mod at du betaler et beløb. De fleste programmer koster omkring 200 kr., hvilket ikke kan siges at være dyrt i betragtning af, hvor megen tid du kan komme til at bruge på din hobby.

Du kan altid fortryde og skifte til et andet program ved at overføre dine data via GEDCOM. Men det er bedre at kaste dig ud i program, du er nogenlunde sikker på fungerer for dig, da der altid vil være noget, der går tabt eller ikke overføres korrekt af GEDCOM.

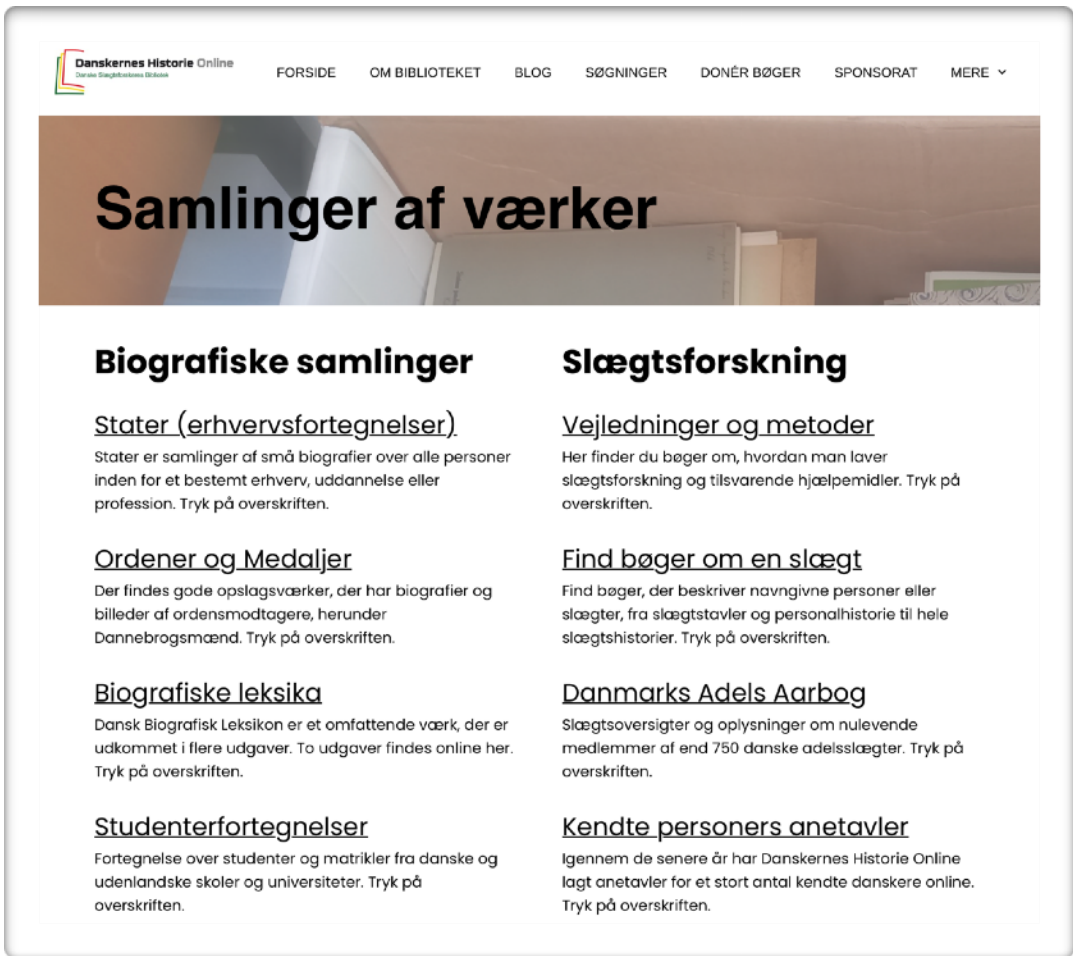
Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskere står bag et specialbibliotek for historikere, slægtsforskere og andre historieinteresserede med en samling på ca. 50.000 bøger, tidsskrifter m.v.; formålet med biblioteket er at digitalisere så mange titler som muligt og lægge dem ud på adressen slaegtsbibliotek.dk, hvor de frit kan læses af alle. Arbejdet foretages af frivillige. Bøgerne, du kan finde på siden, er håndbøger, tidsskrifter, slægtsbøger samt lokal- og personalhistorie. Tidsmæssigt strækker de sig fra slutningen af 1500-tallet og frem til nutiden; der er p.t. ca. 47.000 titler online, og der kommer hele tiden flere til.

Du kan søge i samlingen via bibliotekssystemet (kataloget) efter en titel eller forfatter eller via fritekst-søgningen, der søger direkte i teksterne. Den sidste mulighed er god, hvis du er ude efter et emne eller litteratur om et sted, en person eller en slægt. Søgningen fanger nemlig også steder i bøgerne, hvor der er en omtale af emnet, uden at det nødvendigvis fremgår af titlen. Når du søger personer, er det en god idé at bruge begge disse former: 'Jens Hansen' og 'Hansen, Jens', for at få alt med.

Du har mulighed for at søge på slægtsnavne, emner og fritekst. Endelig kan du vælge at gå ind via samlinger af værker, såsom gårdbeskrivelser, lokalhistoriske årbøger, Danmarks Adels Aarbog og tidsskrifter.

Husk endelig denne fine og gratis mulighed for at finde gode oplysninger om dine aner!

The screenshot shows the homepage of 'Danskernes Historie Online'. At the top is a navigation bar with links: FORSIDE, OM BIBLIOTEKET, BLOG, SØGNINGER, DONÉR BØGER, SPONSORAT, and MERE. Below the navigation bar is a large banner image of books with the title 'Samlinger af værker'. Under the banner, there are two columns of links and descriptions:

Biografiske samlinger	Slægtsforskning
<u>Stater (erhvervsfortegnelser)</u> Stater er samlinger af små biografier over alle personer inden for et bestemt erhverv, uddannelse eller profession. Tryk på overskriften.	<u>Vejledninger og metoder</u> Her finder du bøger om, hvordan man laver slægtsforskning og tilsvarende hjælpemidler. Tryk på overskriften.
<u>Ordener og Medaljer</u> Der findes gode opslagsværker, der har biografier og billeder af ordensmodtagere, herunder Dannebrogsmænd. Tryk på overskriften.	<u>Find bøger om en slægt</u> Find bøger, der beskriver navngivne personer eller slægter, fra slægtstavler og personalhistorie til hele slægtshistorier. Tryk på overskriften.
<u>Biografiske leksika</u> Dansk Biografisk Leksikon er et omfattende værk, der er udkommet i flere udgaver. To udgaver findes online her. Tryk på overskriften.	<u>Danmarks Adels Aarbog</u> Slægtsoversigter og oplysninger om nulevende medlemmer af end 750 danske adelsslægter. Tryk på overskriften.
<u>Studenterfortegnelser</u> Fortegnelse over studenter og matrikler fra danske og udenlandske skoler og universiteter. Tryk på overskriften.	<u>Kendte personers anetavler</u> Igennem de senere år har Danskernes Historie Online lagt anetavler for et stort antal kendte danskere online. Tryk på overskriften.

Gode bøger for slægtsforskere

Du er måske vant til at finde diverse oplysninger, du har brug for, på nettet. Men husk også de gode bøger, der er udgivet om slægtsforskning, og som kan give dig en velordnet og gennemtænkt introduktion til emnet.

- Aner i krig. Danske Slægtsforskere, 2021. Har dine forfædre deltaget i krige i 18-1900-tallene, finder du her oversigter over, hvilke kilder du kan bruge.
- Sogn Herred Amt. DIS-Danmark, 4. udgave, 2021. Viser, hvor i Danmark herreder og sogne ligger.
- Kathrine Tobiasen: At skrive slægtshistorie – idébog for slægtsforskere. Danske Slægtsforskere, 2022. Inspiration til indsamling af stof, udformning af og tryk af en slægtsbog.
- Kathrine Tobiasen: Slægtshistoriske temaer. Danske Slægtsforskere, 2020. Gennemgang af emner som kirkebøger, skifter, ud- og indvandring og mange andre.
- Kathrine Tobiasen: Håndskrifter for slægtsforskere. Danske Slægtsforskere, 2021. Eksempler på og tydning af dokumenter, du vil støde på i din forskning.
- Per Andersen: Find din familie. Slægtens gåder i 1900-tallet. Danske Slægtsforskere, 2020. Slægtsforskning i nyere tid, hvor kilder og metoder er anderledes.
- Per Andersen: Slægtens Myter – Fakta og Fiktion. Danske Slægtsforskere, 2021.
- Peter Olsen: DNA-slægtsforskning – få succes uden at forstå DNA. Danske Slægtsforskere, 2023. Nem og pædagogisk intro til brug af DNA i slægtsforskningen.
- Gotisk – lær at læse og skrive gotisk. DIS-Odense, 2013. Arbejder ud fra teorien, at du nemmere kan læse skriften, hvis du lærer at skrive den.
- Heini Madsen: Ordbog for slægtsforskere. Skúvanes, 3. udgave, 2011.
- Jytte Skaaning og Bente Klercke Rasmussen: Find din slægt – og gør den levende. Syddansk Universitetsforlag, 2. udgave, 2006. En fin grundbog i slægtsforskning.
- Jørgen Green: Slægtsforskning for begyndere. Forlaget Grifo, 2017.
- Jørgen Green: Slægtsforskerens ABC. Forlaget Grifo, 3. udgave, 2011. En nyttig og omfattende opslagsbog.
- Jørgen Green: Slægtsforskning i lægdsruller, søruller og i hærens og søværnets arkiver. Forlaget Grifo, 2009.
- Michael Dupont: DNA og slægtsforskning for begyndere. Arkivaren.com, 2020. En instruktiv indføring i DNA-forskningen.

Hvem står bag dette hæfte?

Dette hæfte er udgivet af Danske Slægtsforskere, Danmarks største forening for slægtsforskere. Den består af en landsforening med ca. 7.500 medlemmer og en lang række lokale slægtshistoriske foreninger, som har indgået en partnerskabsaftale med DS og modtager støtte til det lokale arbejde fra denne.

Foreningen arbejder for at gøre tilværelsen som slægtsforsker i Danmark så god som muligt; vi har et tæt samarbejde med Rigsarkivet om at gøre stadig flere arkivalier tilgængelige på nettet, og vi driver en hjemmeside (www.slaegt.dk) med mange gode råd til forskningen og nyttige funktioner, bl.a. Forum, DS-Wiki og biblioteket Danskernes Historie Online, som tidligere er omtalt, gode kilder og afskrifter, hjælp til slægtsforskning i udlandet og oversigt over slægtsprogrammer. Vi støtter op bag forskellige indtastningsprojekter og iværksætter selv projekter.

Vi bestræber os desuden på at komme ud i alle kroge af landet. Det gør vi ved vores partnerskaber med de mange lokale slægtshistoriske foreninger, som arrangerer foredrag og kurser og giver slægtsforskere ude i landet mulighed for at mødes om deres hobby og inspirere og hjælpe hinanden. Det er godt at snakke med andre om et problem over en hyggelig kop kaffe! Tjek på www.slaegt.dk > *Lokalforeninger* for at se, om der skulle være en lokalforening i dit område. På hjemmesiden finder du også en oversigt over foreningernes arrangementer.

- Som medlem modtager du fire gange årligt magasinet *Slægtsforskeren* med et væld af gode artikler, tips og nyheder.
- Du får rabat på bøger udgivet af foreningen og på abonnement på MyHeritage og Ancestry.com.
- Du kan købe DNA-kit til meget fordelagtig pris.
- Du har fuld adgang til foreningens hjemmeside med dens mange gode funktioner.
- Du kan deltage i kurser, arrangeret af foreningen.
- Plus at du er med til at støtte arbejdet til gavn for slægtsforskningen i Danmark.

Et medlemskab koster i 2025 kun 290 kr. Du bliver medlem i og med, at du indmelder dig online på www.slaegt.dk > *Foreningen* > *Indmeldelse*. Du er medlem med alle rettigheder, så snart indmeldelsen er registreret.

På samme side kan du også tilmelde dig en eller flere af lokalforeningerne. Deres kontingenter varierer, så se nærmere på hjemmesiden.

Du kan følge Danske Slægtsforskere på Facebook i FB-siden *Danske Slægtsforskere*.

Dette hæfte er skrevet af Kathrine Tobiasen.

Gode links

En samling gode hjemmesider, som absolut ikke skal forestille at være fuldstændig.

Danske Slægtsforskere

www.slaegt.dk

Kilder på nettet

Rigsarkivet, kirkebøger, folketællinger m.m.m.

www.rigsarkivet.dk

Sall Data, samme som Rigsarkivet

ao.salldata.dk

Danish Family Search, kirkebøger og folketællinger m.v.

www.danishfamilysearch.dk

Lokal- og stadsarkivdatabase, mange billeder

www.arkiv.dk

Ældre aviser fra hele landet, søgbare

www2.statsbiblioteket.dk/mediestream

Afskrevne kilder

Dødsregistret

dodsregister.dk

Dansk Demografisk Database (DDA), folketællinger m.m.

ddd.dda.dk

Brejl, skifte- og fæsteuddrag m.v.

www.brejl.dk

Fæste- og skifteuddrag fra hele landet

www.faesterogskifter.dk/

Københavns Stadsarkiv m. bl.a. Politiets Registerblade

kbharkiv.dk

Fogsgaard, enkekasse og gaderegister for København

www.fogsgaard.org

Nygårds sedler, oplysninger om jyder

ddd.dda.dk/nygaard/sogeside.asp

Wads sedler, oplysninger om fynboer

sedler.dis-danmark.dk

FamilySearch, en verdensomspændende database

www.familysearch.org

Kort m.v.

Historiske Kort

historiskekort.dk/

Matrikelnumre til vejnumre

www.ois.dk

DigDag, Danmarks administrative inddeling

www.digdag.dk

Krabsens stednavnedatabase

www.krabsen.dk/stednavnebase/

Ud- og indvandring

Det danske Udvandrerarkiv

www.udvandrerarkivet.dk

Indvandring til USA

www.ellisland.org

Danske indvandrerdataer

www.ddd.dda.dk/immibas/immibaslink.htm